

**TA'LIMNI RIVOJLANTIRISHDA INNAVATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA
AHAMIYATINI OSHIRISH VA PROFESSIONAL TA'LIM TIZIMI**

Sultonmurodov Kamronbek Soli o'g'li
Navoiy davlat Pedagogika instituti
Tarix fakulteti, tarix ta'limi yo'nalishi

Annatsiya: Ushbu maqolada Yangi O'zbekistonda olib borilayotgan ta'lim yangiliklari, uning ustuvor masalalarini ishlab chiqish to'g'risida ma'lumotlar mavjud. Bundan tashqari ta'limda yangi texnologiyalarning joriy etilishi, yetakchi davlatlar ta'lim tizimini o'rganish ular bilan kadrlar almashinuvi kabi ma'lumotlar qayd etilgan.

Kalit so'zlar: Ilm-fan, taraqqiyot, zamonaviy ta'lim, malakali kadrlar, innavatsion yangiliklar, inklyuziv ta'lim, metodik materiallar.

Mamlakatni qudratli, millatni buyuk qiladigan kuch bu – ilm – fan, ta'lim va tarbiya ekanligi isbot qilmas haqiqatdir. Bugun mamlakatimizda olib borilayotgan islohatlar yoshlarning oliy ta'lim bilan qamrab olinishini yanada kengaytirish, ularni bilim va malakali etib tarbiyalash, jahon taraqqiyotiga mos mutaxassislar tayyorlashga qaratilgan. Yangi O'zbekistonga ilm-fanga e'tibor yuqori cho'qqiga chiqqani bejiz emas. Chunki hozir zamonaviy hayotni ilm-ma'rifat va ta'limning taraqqiyotisiz tasavvur etib bo'lmaydi. Jahonning yetakchi davlatlarida ham ta'limni rivojlantirish birinchi galdagi vazifa sifatida belgilanmoqda. Zero, mamlakatning kelgusi ravnaqi aynan shu sohada qo'lga kiritgan yutuqlari bilan chambarchas bog'liqdir. Yangi O'zbekistonda ilm-fanni rivojlantirishga qaratilgan ishlar shuni ko'rsatadiki, har bir yoshning erkin ta'lim olishi, o'z sohasi bo'yicha yetuk mutaxassis bo'lishida katta imkoniyatlar yaratib berilgan. O'z navbatida oliy ta'lim muassasalarining ilmiy solohiyatini oshirish, ilm-fan va innavatsiyani rivojlantirish hamda professor- o'qituvchilar va talabalar uchun qog'zbozlikni kamaytirish, sohani raqamlashtirish orqali byurokратиya va korrupsiyani keskin qisqartirish ham ustuvor vazifalardan hisoblanadi.

Ularni samarali bajarish uchun oliy ta'lim muassasalariga akademik va tashkiliy- boshqaruv bo'yicha mustaqil qaror qabul qilish vakolati berilishi masala yechimiga qaratilgan eng to'g'ri yo'ldir. Negaki, bundan buyon, o'quv rejasi va adabiyotlari, fan dasturlarini joriy etish, professor- o'qituvchilarning o'quv yuklamasi hamda ta'lim shakllarni belgilashni oliygoh boshqaruv kengashining o'zi hal qiladi. Oliy ta'lim muassasalarining ilmiy salohiyati masalasiga alohida e'tibor qaratilar ekan, xalqaro tajribada ilmiy salohiyati 70 foizdan kam bo'lsa, bunday universitet nufuzli hisoblanmasligi ta'kidlab o'tilgan. Mamlakatimizda ta'lim tizimiga davlat siyosati darajasida e'tibor qaratilmoqda. O'tgan davr mobaynida mamlakatimizda o'sib borayotgan avlodni sog'lom va har tamonlama yetuk voyaga yetkazish, ta'lim -tarbiya jarayoniga samarali ta'lim va tarbiya shakllari hamda usullarini joriy etishga qaratilgan maktabgacha ta'limning samarali tashkil etish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirildi. Shu bilan birga, olib borilgan tahlil, bolalarning maktabgacha ta'lim bilan qamrovini ta'minlash, maktabgacha ta'lim muassasalarini zamonaviy o'quv-metodik materiallar va badiiy adabiyotlar bilan to'ldirish, sohaga malakali pedagog va boshqaruv kadrlarni jalb qilish masalalarini hal etish zarurligini ko'rsatmoqda. Bugungi kunda univrsitetlarning ta'lim berish faoliyati yanada takomillashtirib, xalqimizning asrlar davomida shakllangan ilm sari intilish fazilati yana bir bor namoyon bo'lmoqda. Yoshlarimiz sog'lom hamda go'zal turmush kechirish, egallagan kasbi bo'yicha doimiy ish o'rniga ega bo'lish, mas'uliyatni o'z zimmasiga olish, inson qadr-qimmatini kamsitishga yo'l qo'ymaslik, qisqacha aytganda komillikka erishish uchun harakat qilyapti va bu jarayonda ta'lim olishni eng asosiy shart sifatida ko'rmoqda.

Mamlakatimizda 2019-yilning oktyabrida O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish kansepsiyasi qabul qilindi. Ushbu hujjatga intellectual taraqqiyotni

jadallashtirish, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash, ilmiy va innovatsion faoliyatini samarali tashkil etish hamda xalqaro hamkorlikni mustahkamlash maqsadida fan, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini rivojlantirish singari vazifalar asos qilib olinadi. Kansepsiya mazmuni mamlakatimiz oliy ta'lim tizimini isloh qilishning ustuvor yo'nalishlarini aks ettiradi. Unda oliy o'quv yurtlarida qamrov darajasini kengaytirish hamda ta'lim sifatini oshirish, raqamli texnologiyalar va ta'lim platformalarini joriy etish, yoshlarni ilmiy faoliyatga jalb qilish, innovatsion tuzilmalarni shakllantirish, ilmiy tadqiqotlar natijalarini tijoratlashtirish, xalqaro e'tirofqa erishish hamda boshqa ko'plab aniq yo'nalishlar belgilab berilgan. Bularning barchasi ta'lim jarayonini yangi sifat bosqichiga ko'tarish uchun xizmat qiladi. Ta'lim sifatini oshirish- Yangi O'zbekiston taraqqiyotining yakka-yu yagona to'g'ri yo'lidir. Ushbu holatni inobatga olib, davlatimiz rahbari 2022-yil davomida taraqqiyotning ushbu muhim omillariga uzluksiz katta e'tibor qaratib keldi. Jumladan, o'tgan yili 6-iyulda Prezidentimizning "2022-2026- yillarda O'zbekiston Respublikasining innovatsion rivojlanish strategiyasini tasdiqlash to'g'risidagi"gi farmoni hamda "2022-2026-yillarda O'zbekiston Respublikasining innovatsion rivojlanish strategiyasini amalga oshirish bo'yicha tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori qabul qilindi. Bundan tashqari O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi yangi tahrirdagi qonuni 1997-yil 29-avgustda qabul qilingan bo'lib, unga ko'ra qonun 11 bob, 75 ta moddadan iborat. Shundan amaldagi qonunning 34 ta moddasidan 33 tasiga o'zgartirishlar va qo'shimchalar kiritilgan. Qonunning asosiy maqsadi, ta'lim sohasidagi faoliyati, jumladan ta'limning turlari, shakllari, tizimini boshqarish, sifatini nazorat qilish, ta'lim -tarbiya ishtirokchilarining samarali hamkorlik qilish mexanizmlarni ta'minlashdan iboratdir. Oliy ta'lim sohasidagi dastlabki islohatlar, avvalo qamrovini oshirish, instituti va universitrlarning moliyaviy holatini yaxshilash, professor o'qituvchilarni moddiy qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Respublika o'quv yurtlarining chet ellardagi o'quv markazlari bilan aloqalari ancha mustahkamlandi. Chet ellik o'qituvchiva mutaxassislarni xorijiy tilda mashg'ulot olib boorish uchun taklif qilish, shuningdek chet el o'quv va ilmiy markazlarda xodimlarning malaka o'qishi kengayib bormoqda. 2023-yil 30-aprelda bo'ladigan Referendumda Konstitutsiyamizga kiritilayotgan o'zgartirish va qo'shimchalar har bir yoshni e'tiborsiz qoldirmasa kerak. Shuni ta'kidlab o'tish kerakki, Konstitutsiyada ilk marotaba inklyuziv ta'lim uchun sharoit yaratishga alohida normalarning belgilanishi bolalar uchun ta'lim tarbiya ularning jismoniy va aqliy rivojlanishini hisobga olgan holda tashkil etilishi, ta'lim olish jarayonida ularni biror bir shaklda kamsitishga yo'l qo'ymasligi, barcha bolalarning tengligini ta'minlashga xizmat qiladi. Biz yoshlar o'zgarishlarda faol bo'lib, yurtimiz kelajagi uchun bor kuchimiz bilan harakat qilishimiz kerak.

Xulosa qilib aytganda, yurtimizda oliy ta'limni har tamonlama rivojlantirish, yoshlarni ta'limga bo'lgan qiziqishini uyg'otish lozim. Oliy ta'lim mamalakatning ertangi kunini belgilab beradigan, jamiyat hayotining barcha jabhasini isloh etishda hal qiluvchi vazifani bajaradigan muhim omildir. Jamiyatda oliy ma'lumotga ega, yuksak malakali mutaxassislar qancha ko'p bo'lsa, rivojlanish shuncha tez va samarali bo'ladi. Ta'lim sifati rivojlansa, har bir sohada o'zgarish, rivojlanish kuzatiladi. Hukumatimiz tomonidan yoshlarimizning bilim tajribalarini oshirish maqsadida, davlat tomonidan bilimli yoshlarni chet elga o'qishga yuborish, ta'lim tizimini o'rganish va uni hayotga tadbiiq etish uchun keng imkoniyatlar yaratib berilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinchi nashri.- Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022.- 405-416 bet.
2. "Yoshlar ovozi" ijtimoiy-siyosiy,iqtisodiy,adabiy badiiy gazeta. 15-16 son. T.: 2023.
3. Xalq so'zi gazetasi. N.29. 11.02. 2023 yil
4. www.yoshlarovozi.uz